

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת וישלח תשע"ו

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: gagedank@gmail.com

כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה (לב, ה)

כתב רש"י: "גרתי - לא נעשיתי שר וחשוב אלא גר, אינך כדאי לשנות אותי על ברכות אביך שברכני הוה גביר לאחריך, שהרי לא נתקיימה בי".

אמר יעקב לעשיו, אבינו יצחק ברכני "הוי גביר לאחריך", והרי לא נתקיימה בי, דהיינו האותיות ב' מתוך המילה "גביר" - לא נתקיימו, ונשארו רק שני האותיות ג' ו'ר, שאני נחשב כגר. וזה מה שכתב רש"י לא נעשיתי שר וחשוב אלא "גר", וכי שהרי לא נתקיימה "בי".

עם לבן גרתי (לב, ה)

כתב רש"י: "גרתי בגימטריא תרי"ג, כלומר עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצות שמרתי ולא למדתי ממעשיו הרעים".

איתא במדרש (הובא ב'חמשה מאמרות' וב'דמשק אליעזר' ועוד) שיעקב שמר רק את השבת. ויש להבין האין עולה בקנה עם חז"ל ששמר תרי"ג מצוות?

עוד יש להבין, במה שכתב רש"י שיעקב אמר "ותרי"ג מצוות שמרתי", ונקדים, עפ"י מה שמשופר, שאחד בא אל הרה"ק רבי מאיר'ל מאמשינוב, וסיפר ששידך את בתו, והתחיל לשבח בפי הרבי את החתן, ואמר שהחתן הוא מתמיד גדול, אולם הרבי לא גילה שום סימני התפעלות, המשיך ואמר שהחתן מתפלל בהשתפכות הנפש ובדבקות, ושיש לו מידות טובות, והרבי לא מגלה שום סימן התפעלות. הוסיף אותו אחד ואמר שהחתן גם יודע לשיר יפה, כאן נענה האדמו"ר ואמר: הא, זה מעלה מיוחדת! והסביר: זה שהחתן יושב ולומד ומתפלל ושיש לו מידות זה לא שבה, זה מדינא, זה מהדברים שמוטלים על כל יהודי לעשות, אמנם, לשיר יפה זה כבר מעלה שלא מחוייבים בה וזה מעלה שאין להרבה אנשים...

ובאמת, שיתודו זה כבר איתא בגמ' (שחיזקאל הנביא אמר "ואומר אהה ה' אלקים הנה נפשי לא מטומאה ונבלה וטרפה לא אכלתי מנועורי ועד עתה ולא בא בפי בשר פגול" אומרת הגמ' שא"ל להבין את הדברים כפשוטם, כי לא יתכן שמתפאר הנביא בזה שקיים התורה כפשוטו. לפי"ז נשאלת השאלה, מה השתבח יעקב אבינו שמר את התרי"ג מצוות? זה הרי חובה על כל יהודי!

ידועים דברי הרמב"ם (הלכות דעות פרק ו' ה"א) "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעו וחבירו ונהג כמנהג אנשי מדינתו לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממעשיהם ויתרחק מן הרשעים ההולכים בחשך כדי שלא ילמוד ממעשיהם הוא ששלמה אומר הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע ואומר אשוי האיש וגו' וכו'".

יוצא אם כן, שלהיות בחברת רשעים ולא ללמוד ממעשיהם, זהו בעצם נגד הטבע, א"כ, מובן היטיב שזה מה שאמר יעקב, "עם לבן גרתי" ומצד הטבע הייתי לומד ממעשיו, ואעפ"כ "תרי"ג מצוות שמרתי", וזהו אכן שבח גדול למאוד. (ראה כעין רעיון זה בספר "מחשבות מ"צ")

בזה מובן גם כן המדרש הנ"ל, שהרי יעקב אבינו היה כל השבוע בשדה, ולא ראה את לבן, אבל בשבת חזר לביתו, יוצא שבמשך ימי השבוע לא היה את הניסיון, רק בשבת, וזה מה שאמר המדרש, שבדואי שיעקב שמר את התורה גם במשך ימי השבוע, אבל בשאר הימים לא היה בזה רבותא יתירה כמו בשבת, ועיקר גדולתו היה בשבת בחברת אותו רשע ולא למד ממעשיו.

ונסמך לכאן סיפור (מובא גם ב'הגדה') מעניין זה של ללמוד מהשני, מזוית מעניינת: ר' דוניש מטלז ו"ל היה מהגבירים הגדולים והיחידים שכספם לא אבד בעת המהפכה ברוסיה. הוא נשאר גביר והגדיל את רוחו. שמו נודע כערליכער גדול ובעל חסד מפורסם. רבים וטובים היו נוקשים על דלת ביתו לצדקה והיו נענים ביד רחבה מאוד. הוא זכה להיות מגדולי תומכי התורה דבור.

סיפור ר' שלום שבדרון: כשהאלטער מנובהרדוק היה מגיע אליו לבקשת צדקה, ר' דוניש היה פוסע לעבר הכספת, פותחה צהלה, ואומר: "קח ר' יוזל - ככל שתחפוץ". ור' יוזל היה לוקח...!

הוא עובדא שפעם הגיע אל ביתו תלמיד חכם מפורסם ובקש בתחנונים למען מטרה נעלה לאיזה דבר מצווה. הוא ביקש סכום מסוים (סכום גדול) אך ר' דוניש נתן לו הרבה פחות מהסכום שביקש.

אותו תלמיד חכם היה מאוכזב, וללא מחשבה נוספת שאלה אישית:

כשר יוזל מנובהרדוק מגיע לטלז, כן אומרים, אתה פותח לו את אוצרותיך ואומר לו קח כרצונך. האם אין או המטרה שלשמה אני אוסף - פחות חשובים בעיניך?

ענה לו ר' דוניש, כשיצאלתם בפעמון וראיתי אתכם, הבחנתי שאתם לבושים בבגדים נאים, למה? יש לך סיבה פשוטה, התכוננתם הרבה בבית וגיהצתם את הבגדים כי הולכים לפגישה עם דוניש. וכשנכנסת, נתת לי ללכת ראשון, לא התיישבתי עד שאני התיישבתי ולא התחלת לדבר עד שסימנתי לך, ולמה אתה מכבד אותי? כי יש לי כסף? אם כן, אמרתי לעצמי, אני לומד ממך שהכסף זה דבר חשוב ואשמור אותו אצלי. אבל כשר יוזל מגיע הרי הוא יכנס לתוך החדר ומתחיל מיד להטיף לי מוסר עם ניגון: דונישקע דונישקע מה יהיה איתך, לא הכל זה כסף. כשאני שומע את זה אני לומד ממנו שכסף לא שווה כלום, ואני נותן לו כמה שרק רוצה שלפחות יעשה עם זה חסדים... (ציוני תורה)

עם לבן גרתי ואחר עד עתה (לב, ה)

וברש"י, עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי. המפרשים מביאים שלכן אמר יעקב לעשיו ששמר על תרי"ג מצוות, היות שיצחק אמר לעשיו "והיה כאשר תריד וכו'" שכאשר לא ישמור יעקב על המצוות יזכה עשיו בברכות, וכעת הרי בא עשיו על דבר הברכות. אמר יעקב לעשיו תדע לך ששמרתי על תרי"ג המצוות, ואין ביכלתך לקחתם ממני. וניכר מאכן נקודה נפלאה בדרגת הענווה של יעקב אבינו, שאף כשהיה צריך להעיד על עצמו ששמר על המצוות לא אמר זאת בפה מלא: שמרתי על כל המצוות" אלא דרך רמז וגימטריא "עם לבן גרתי", שכן "ההללך זר ולא פיך", ויעקב לא יכול להוציא שבחים על עצמו בפה מלא.

הנה בביתו של לבן הי' יעקב אע"ה מוטריד מאוד, והי' לו ביטול תורה הרבה ע"י עסקיו עם לבן שלא הניחו להרגיע כלל והוצרך לחשוב תחבולות איך להנצל מרמאותיו. ואילמלא לא בא עליו לבן בעקיפין והי' לבו מופנה להיות עמל בתורה לא הי' מכניע עצמו לעשו כל כך, דבזמן שקולו של יעקב בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשו (מדרש ילקוט פ' טו) ובלא"ה אין שליטה לידי עשו, והיינו ששלח לו: אל תתמה במה שאני מכניע עצמי אליך הגם ששמרתי תרי"ג מצוות מ"מ לא הי' ביכלתי ללמוד מחמת מעשיו הרשעים של לבן והיינו דאמר "ולא למדתי" ע"י "מעשיו הרעים" של לבן, אבל כשיעורני השי"ת ויהי לי הרחבת הדעת ללמוד וללון בעומק הלכה אז בלא הכי אין הידים ידי עשו.

כאשר שהה מרן הגרי"ז זצ"ל מבריסק בעירת המרפא "קריניצא" היה שם באותו זמן גם הרב של לעמבערג, חתנו של רבי לייב ברוידא זצ"ל. פעם אחת כשטייל מרן הגרי"ז זצ"ל ברחובות העיר לצורך בריאותו, נתלה אליו הרב הנ"ל, וחזר בפניו על דבר תורה שאמר לבני קהילתו בשבת.

הנה כתוב בריש פרשת וישלח שאמר יעקב אבינו ע"ה "עם לבן גרתי" ומביא רש"י "ותרי"ג מצוות שמרתי, ולא למדתי ממעשיו הרעים". ולכאורה קשה האין היה ביכולתו של יעקב אבינו לשמור על כל התרי"ג מצוות, והרי לבן הארמי ביקש לעקור את הכל, ובדאי היה בכל עת מפריע ליעקב כאשר בא להתפלל וללמוד, והיה עומד עליו לבלבלו ולהטרידו... אולם התירוץ הוא, שעל זה התכוון יעקב באומר "ויהי לי שור וחמור" דכוונתו לומר שלכן היה בעיניו כשור וחמור, שלא התחשב בו ולא התפעל ממנו כלל, ולכן לא למד ממעשיו הרעים.

כאשר הלך הלה, אמר מרן הגרי"ז זצ"ל כי אף אמנם שאין זה הביאור הפשוט בפסוק [שהיה כתוב ועבד וגו', משמע דאיירי דהו ליה בהמות כפשוטן] מכל מקום עצם הדבר נכון הוא שאם נותנים חשיבות במידה כל שהיא לרשעים אף בדבר פלוני או בתכונה פלונית שלהם על כרחו ילמד ממעשיהם...

משא"כ כשמבלבל האדם בליבו לחלוטין, והם חשובים בעיניו כבהמות ממש, כ"שור וחמור", אזי לא ילמד מהם מאומה שכן חשובים הם אצלו כשור וחמור.

והביא מרן הגרי"ז זצ"ל לדברי הרמב"ם בהלכות דעות פ"ו ה"א "דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר רעיו וחבירו וכו' ומדגיש הרמב"ם "רעיו וחבירו" כי כאשר הם אצלו "כשור וחמור" אינו נמשך אחריהם. (עובדות והנהגות לבית בריסק) ויירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח)

יש להבין ממה פחד יעקב, ומהי הכפילות "וירא" ו"יצר" וברש"י - וירא שמא יהרג ויצר שמא יהרוג את אחריים.

ה"מלבי"ם" פירש וכן הוא ב"אהבת יונתן", שכשהרגיש יעקב שיש לו מורא בליבו, מיד "ויצר לו" על כך שהוא מתירא, ודאג על שאינו שלם במידת הבטחון.

הרבה מהמפרשים תרצו ש"אחריים" היינו רבי מאיר, שיצא מבני בניו של עשיו, וחשש יעקב שמא יהרוג הוא את "אחריים" שאם יהרוג את עשיו לא יולד רבי מאיר.

ב"אמרי שפר" מביאר לפי הנ"ל, שהרי יעקב קנה את הבכורה מעשיו, והיה זה קנין על "דבר שלא בא לעולם", שהרי עדיין לא היה עבודה בבית המקדש, ורבי מאיר הוא ס"ל שקנין שבדבר שלא בא לעולם קונה (יבמות צג), ויעקב אבינו טען ש"קים ליי" כרבי מאיר, אבל כעת שאם יהרוג את עשיו, ממילא לא יצא ממנו רבי מאיר, וממילא תיבטל המכירה.

ואילו בכלי יקר מפרש שיעקב ידע שעשיו אמר "יקרבו ימי אבי למות ואהרגה את יעקב אחי", וכיוון שראה יעקב שעשיו בא להרוג, חשש שאולי כבר נסתלק יצחק, וזה הכוונה "וירא יעקב" מעצם זה שעשיו רוצה להרוג, "וייצר לו" שמא מת אביו יצחק.

ויירא יעקב מאד ויצר לו (לב, ח)

כתב רש"י "ויירא שמא יהרג, ויצר לו אם יהרוג הוא את אחריים". אפשר לבאר על פי מעשה שמביא רבינו ה'בן איש חי', שפעם היה במלך צרפת, שהיה לו יועץ חכם חוזה בנכונים ובקי באצטגנינות, והיה מגיד לו תמיד נסתרות ועתידות, והמלך היה מאמין בו מאד לרוב חכמתו, ויעשירו ויכבדוהו, והנה יום אחד נהפך לב המלך עליו, על ידי הולכי רכיל שדיברו לשון הרע על היועץ מרוב קנאתם בו, שכאילו קשר היועץ קשר עם אויבי המלך להדיחו ממלכותו, ותיכף גזר אומר להביא לעליו את היועץ ועלה בדעתו להיכנס עמו בדברים טרם יהרגו כדין מורד במלכות.

בדנה כאשר הובא החוזה בכוכבים לפני המלך, פנה המלך בשאלה, האם יש בידך לחזות מה צפוי לך בעתות כאלה? ויאמר החוזה יש ויש, אמר לו המלך, אם כן הגידה

נא לי יום מותך, ויבהל החוזה מאד שהרגיש כי רעה נגד פניו, ויתבונן לחשוב במשטר הכוכבים בלחות שלפניו, ויעש כן בחכמה למראה עיני המלך כאילו הוא רואה במשטר הכוכבים והמזלות, ואחר איזה רגעים השתנו פניו והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו ויאמר למלך: אדוני המלך, הכוכבים גילו לי כי סכנה גדולה מרחפת על ראשי, אולם צר לי מאוד כי על ידי הכוכבים נודע לי שיום מותי יהיה לפני יום מותו של המלך ג' ימים, ולא על עצמי אני דואג אלא על אדוני המלך, כי קרב קצו וקץ ממלכתו האדירה... וישתומם המלך למשמעו אזניו, כי דברי החוזה הטילו עליו אימה ופחד, ויירא לנגוע בו, ואז הציא לאור משפטו ויצא וכאז לפני המלך, ואדרבה, שם המלך משמר ללוות את היועץ בכל אשר ילך, כי האמין שדברי חזונו יבואו באחרית הימים, ועל זה נאמר קהלת ז' י"ג "החכמה תחיה בעליה". והנמשל, הנה ידועים דברי חכמינו (סוטה י"ג) שרביקה נתנבאה שיעקב ועשו ימותו ביום אחד כמו שנאמר "למה אשכל גם שניכם יום אחד". לכן פחד יעקב שמה ייהרג את אחרים שאם ייהרג את עשוי, הרי גם הוא ימות.

לבוש יוסף בשם הגר"ע יוסף זצוק"ל
ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכה והיה המחנה הנשאר לפליטה. (זב, ט)
על מה הסתמך יעקב שהם ישארו לפליטה?
בספר **חנוכת התורה** תירץ כך: הדנה איתא במדרש שמחנה אחת היתה רחוקה ממחנה השניה מהלך יום, וידוע שיעקב הלך בהמחנה הראשונה. והנה רבקה אמרה למה אשכל גם שניכם יום אחד שיעקב ועשו ימותו ביום אחד. אם כן לפי זה אם ייהרג עשו המחנה הראשונה ויעקב בתוכם אם כן ימות עשו גם הוא קודם שיבא להמחנה השניה. דהא עד מחנה השניה היה דרך מהלך יום והוא עלול שימות ביום אחד כנוצר לעיל. אם כן יהיה המחנה השניה על כרחו לפליטה.

עוד יש במפרשים, שהיות ותפילה עושה מחצה, ידע שמחנה אחד וודאי ישאר.
ויאמר שלחני כי עלה השחר (לב, כז)
וברש"י, שהגיע זמנו לומר שירה. בספ"ק **עבודת ישראל** הביא לבאר, שידוע שהשטן בעצמותו אינו רוצה שישמעו לקולו ושיחטאו, אלא שתפקידו הוא לפתות את האדם, כדי שיתגבר האדם ויקבל שכרו על זה, ואם מפתה אדם לעבור עבירה, תקוותו שהאדם לא ישמע איליו, ואם האדם נכשל, הרי זה מצער. והנה כאן יעקב אבינו שהיה בעל כח גדול, ובכל זאת לא השתמש בזה לשום תאוות, וכעת שנלחם עמו בפנים בפנים, והתגבר על היצר, הרי שהמלאך שמח שמחה גדולה למאוד, שיעקב אבינו עמד בצדקתו ונצחו, וממילא הגיע זמנו לומר שירה על שיעקב אבינו נצחו.

מאוצרות המגידים
וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום (לב, ד).
וישלח יעקב מלאכים, מלאכים ממש, ב"ר (רש"י). וביפ"ת (כאן) מביא מהילקוט, שהיה מבקש לשלוח שלוחים אל עשו ולא היה אדם רוצה לילך שהיו מתיראים, עמד ושלח מלאכים.

הנה לפנינו דבר פלא, עשו נגש עם מלאכים ממש - ואינו מתיירא מהם כלל! ואם היה עשו כפי המצטיי בעינינו, כגס ושפל, הרי שהיה צריך להתיירא ולפחד מפגישת המלאך, ונמחיש מטעם האין נאיית פגישת אדם עם מלאכים.

פגישה עם מלאכים
מעשה בחפץ חיים זצ"ל אשר סיפרו בעצמו לפני תלמידיו, ור' שלום מאיששוק - שהיה בין השומעיים, סיפר זאת לר' ברוך בער זצ"ל, ואנו שמענו את כל המעשה מפלוני שנחבא בחדרו של ר' ברוך בער בעת שר' שלום מאיששוק סיפר זאת.
וכה סיפר החפץ חיים:

בהיותי בג' חמש עשרה שנה, פתח הח"ח, נסעתי ללמוד בישיבתו של ר' נחומקה הורודנער זצ"ל, והבחינו התלמידים שמדי לילה לאחר חצות, היה נעלם ר' נחום לזמן מה, וכאשר בדקו אחריו, מצאו שהולך הוא לביהכ"ס שבעיר שהיה באותה שעה ריק מאדם. נפשי חשקה לדעת מעשיו של הרבי לאחר חצות הלילה, ממשיך הח"ח לספר, הלכתי לאותו ביהכ"ס לתפילת ערבית, וכשכל הקהל שבו לביתם נחבאתי בעזרת נשים מתחת הספסל, עיד שנעל השמש את הביהכ"ס והולך לו.

בשעת חצות ליל, שמעתי את קול חריקת המנעול, והבנתי כי הרבי נכנס כעת לביהכ"ס, רעד חלף בגופי, התבוננתי בדריכות מבעד למחיצה לראות ולהתבונן במעשיו של הרבי זצ"ל, והנה ר' נחומקה עלה על הבימה, והכניס ידו אל אחת התיבות של ה"שמות" שעמדו שם, ומוציא מתוכה איזה ספר, וכנראה שהיה זה ספר קבלה, והחל מעיין בו. וכאשר החל ללמוד בו ראייתי לפתע אש סביבותי... רעדה אחזתני ורציתי לצעוק - גואלך, עש ברענט א פייער! והצילני אש מתרלקותי! אך הרגשתי שלא מדובר באש טבעית, עמדתי איפוא בשתיקה ולא הוצאתי הגה, אך רעדתי כולי ושיני דא לדא נקשו, מספר הח"ח, וחשבתי שנשמתי פורחת מתוכי! מרוב פחד!

כך נמשך הדבר כשעה שלימה, וכאשר סגר את הספר נעלמה האש! לגודל המראה הנורא הלזה - מסיים הח"ח את סיפורו, לא היה בכוחי לעמוד על רגלי והמשכתי לשכב על הספסל עד אור הבוקר, כשכל גופי ורעד מפחד המראה הגדול. הנה לפנינו מושג מה על חזיונות שמימיים, ואיך הרגיש הח"ח בעת שראה רק את האש! אכן ראיית מלאך ממש, שזוהו כבר חזיון יותר נורא, הלא הפחד והמורא, גדול שבעתים! ואל תאמר אשר רק בדורותינו או הפחד הוא כה רב, אלא אפי' בדורות הקודמים שהיו רגילים לראות מלאכים, היה פחדם ומוראם מראות מלאך לאין ערוך, וכפי שמצאנו בדוד המלך ע"ה.

"והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחס לו" (מלכים א, א), ופירש רש"י, לפי שראה את המלאך וחברו שלושה בידו, נצטטן דמו מיראתו, ואף שראיית המלאך שראה דוד היה שנים רבות קודם, הנה לגודל המורא, לא מש המחזה מדוד כל ימיו, ואף בעת זקנותו עדיין פוחד הוא ודמו צונן!

עשו אינו מתירא מן המלאכים
כעת נשוב לתחילת דברינו ונתאר זאת לפי מושגי זמנינו... הנה יושב לו עשו במשרדו... שקוע במחשבות מלחמה הניצבת לפניו עם יעקב אחיו... וכדרך העולם העמדי לו שומרי ראש מגיבורי החיל, לימינו ושמאלו... ואף סגור ומסוגר בכמה דלתות... ושאר חייליו עומדים נציבים ודורכים טובבים בחצר לשמור הפתח... ולפתע רואה הוא לנגד עיניו - מלאכים ממש! [שהרי אין עיכוב חומרי לפנייהם ובודאי שלא הוזקקו להכנס דרך הפתח לאחר "סידור פגישת" עם עשו...] והלא תיכף בראותם אותם לפניו, היתה צריכה בהלת מות לאחוז בנפשו, וליפול מכסאו ארצה מתעלף מפחד!...

ועוד: לפני מתן תורה נאמר: "וישלח משה את חתנו ויילך לו אל ארצו" (שמות יח, כז). ואמרו על כך במדרש (פסיקתא דרב כהנא יב, טז): זהו שנאמר: "לב יודע מרת נפשו", ולפיכך "בשמחתו לא יתערב זר" (משלי יד, י). אמר הקדוש ברוך הוא: ישראל היו משועבדים בטיט ולבלינם במצרים, ויתרו יושב בתוך ביתו השקט ובטח ובא לראות בשמחת התורה עם בניו? לפיכך: "וישלח משה את חתנו!"

יתרו לא זכה להיות נוכח בקבלת התורה, משום שלא היה בשעבוד חומר ולבנים במצרים. ובני שבט לוי, לא זו בלבד שזכו להיות, אלא משה רבינו הוא מנחיל התורה, ואהרן ובניו במחיצה הקרובה ביותר אל ההר (רש"י שמות יט, כד). ולא עוד אלא שישאל חששו שעיקר התורה לבני לוי נתנה (רש"י דברים כט, ו). והרי לא היו בשעבוד חומר ולבנים! שאלה קשה!

שבתי לביתי, ועיינתי ומצאתי את התשובה.

בספרים הקדושים מובאים דברי הוזהר הקדוש (ח"א כז, א) על הפסוק: "וימרו את חייכם בעבודה קשה בחמור ולבלינם ובכל עבודה בשדה" (שמות א, יד), "בעבודה קשה" זו קושיא. "בחמור" זה קל וחומר, "ולבלינם" בלבון ההלכה, "ובכל עבודה בשדה" זו ברייתא. והענין שכאשר פיתה פרעה את ישראל לבוא ולעבוד, לא באו בני לוי (שמות רבה ה, טז) משום שקבלו עליהם עול תורה, וכל המקבל עליו עול תורה פורקים ממנו עול מלכות (אבות פ"ג מ"ה), ולפיכך נפטרו מעבודת הפרך ("שפתי כהן" במדבר א, טז).

עכשיו הכל מובן -

עשו הלך להר שיעיר לרעות את מקנהו, ויתרו ישב שוקט בביתו. אבל בני לוי היו במצרים, אלא שמיררו את העבודה הקשה בחומר ולבלינם ובכל עבודה בשדה בעמל תורה בקושיית ולבון ההלכה. היש עוד פלא בכך שבמתן תורה זכו למלוא הקירבה, והם נהנים מיבול הארץ המובטחת בלי טרחה!

במדרש (בראשית רבה ט, ב) כינו את אליעזר עבד אברהם בכינוי: "עבד משכיל" (משלי יז, ב). ובארו: ומה הייתה השכלתו, אמר: "כבר קללתו של אותו האיש בידיו" שהיה בן כנען, שנתקלל: "ארור כנען, עבד עבדים יהיה לאחיו" (בראשית ט, כה). ואז, "שמא יבוא כושי אחד או ברב אחד וישתעבד בו, מוטב לי להשתעבד בבית הזה" - בבית אברהם. ואיזה שעבוד, להיות דולה ומשקה מתורת רבו (יומא כח ע"ב), זקן ביתו המושל בכל אשר לו (בראשית כד, ב) - "ולא בבית אחי"!

כמה נפלאים דברי רבי יהודה הלוי זצ"ל: "עבדי הזמן, עבדי עבדים הם. ועבד ה' הוא לבדו כפשי", שהרי "אין לך בן חורין אלא מי ששוקט בתורה" (אבות פ"ו מ"ב), "יעל כן, בבקש כל אנוש חלקו, חלקי ה' חלקי נפשי!" (איכה ג, כד).

למזנו שאם אין נוטלים סחורה, טוענים אבני משא... (הגדת)

שאלה המתעוררת בפסוקים נוגעת לדבריו של עשו ליעקב. יעקב אבינו שולח מנחה לעשו, והנה הוא רואה את עשו בא, הוא חוצה את העם שאותו לשניים, מעמיד את הילדים כל אחד במקומו, ומתקרב לעבר אחיו עשו.

המפגש המתואר בפסוקים מתחיל בין יעקב ועשו (שם ד): "וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צווארו וישקוה ויבכו". לאחר מכן מתבונן עשו ורואה את הנשים ואת הילדים אשר שייכים ליעקב. אז שואל עשו (שם ח): "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי". משיב לו יעקב: "למצא חן בעיני אדני".

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

כששומע זאת עשו הוא מגיב: "יש לי רב... יהי לך אשר לך", ורש"י מפרש: "כאן הודה לו על הברכות".

כל הענין כולו תמוה ביותר: במשך שלושים וארבע שנה זועם עשו על יעקב ומתכנן לנקום בו באופן הגרוע ביותר.

מלבד ענין גזלת הברכות, נוטר עשו עוד 'חשבון' ישן עם יעקב על שנטל ממנו את הבכורה בהיותו בן חמש עשרה. מהספור על הבכורה על הברכות עברו ארבעים ושמונה שנה. ארבע עשרה שנה שהה יעקב בישיבת שם ועבר ויוד עשרים שנה בבית לבן אם כך, הרי אלו שמונים ושתיים עשרה שנים שחיו יעקב אצל לבן כעס וטינה!

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

למזנו שאם אין נוטלים סחורה, טוענים אבני משא... (הגדת)

שאלה המתעוררת בפסוקים נוגעת לדבריו של עשו ליעקב. יעקב אבינו שולח מנחה לעשו, והנה הוא רואה את עשו בא, הוא חוצה את העם שאותו לשניים, מעמיד את הילדים כל אחד במקומו, ומתקרב לעבר אחיו עשו.

המפגש המתואר בפסוקים מתחיל בין יעקב ועשו (שם ד): "וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צווארו וישקוה ויבכו". לאחר מכן מתבונן עשו ורואה את הנשים ואת הילדים אשר שייכים ליעקב. אז שואל עשו (שם ח): "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי". משיב לו יעקב: "למצא חן בעיני אדני".

כששומע זאת עשו הוא מגיב: "יש לי רב... יהי לך אשר לך", ורש"י מפרש: "כאן הודה לו על הברכות".

כל הענין כולו תמוה ביותר: במשך שלושים וארבע שנה זועם עשו על יעקב ומתכנן לנקום בו באופן הגרוע ביותר.

מלבד ענין גזלת הברכות, נוטר עשו עוד 'חשבון' ישן עם יעקב על שנטל ממנו את הבכורה בהיותו בן חמש עשרה. מהספור על הבכורה על הברכות עברו ארבעים ושמונה שנה. ארבע עשרה שנה שהה יעקב בישיבת שם ועבר ויוד עשרים שנה בבית לבן אם כך, הרי אלו שמונים ושתיים עשרה שנים שחיו יעקב אצל לבן כעס וטינה!

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

למזנו שאם אין נוטלים סחורה, טוענים אבני משא... (הגדת)

שאלה המתעוררת בפסוקים נוגעת לדבריו של עשו ליעקב. יעקב אבינו שולח מנחה לעשו, והנה הוא רואה את עשו בא, הוא חוצה את העם שאותו לשניים, מעמיד את הילדים כל אחד במקומו, ומתקרב לעבר אחיו עשו.

המפגש המתואר בפסוקים מתחיל בין יעקב ועשו (שם ד): "וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צווארו וישקוה ויבכו". לאחר מכן מתבונן עשו ורואה את הנשים ואת הילדים אשר שייכים ליעקב. אז שואל עשו (שם ח): "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי". משיב לו יעקב: "למצא חן בעיני אדני".

כששומע זאת עשו הוא מגיב: "יש לי רב... יהי לך אשר לך", ורש"י מפרש: "כאן הודה לו על הברכות".

כל הענין כולו תמוה ביותר: במשך שלושים וארבע שנה זועם עשו על יעקב ומתכנן לנקום בו באופן הגרוע ביותר.

מלבד ענין גזלת הברכות, נוטר עשו עוד 'חשבון' ישן עם יעקב על שנטל ממנו את הבכורה בהיותו בן חמש עשרה. מהספור על הבכורה על הברכות עברו ארבעים ושמונה שנה. ארבע עשרה שנה שהה יעקב בישיבת שם ועבר ויוד עשרים שנה בבית לבן אם כך, הרי אלו שמונים ושתיים עשרה שנים שחיו יעקב אצל לבן כעס וטינה!

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

למזנו שאם אין נוטלים סחורה, טוענים אבני משא... (הגדת)

שאלה המתעוררת בפסוקים נוגעת לדבריו של עשו ליעקב. יעקב אבינו שולח מנחה לעשו, והנה הוא רואה את עשו בא, הוא חוצה את העם שאותו לשניים, מעמיד את הילדים כל אחד במקומו, ומתקרב לעבר אחיו עשו.

המפגש המתואר בפסוקים מתחיל בין יעקב ועשו (שם ד): "וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צווארו וישקוה ויבכו". לאחר מכן מתבונן עשו ורואה את הנשים ואת הילדים אשר שייכים ליעקב. אז שואל עשו (שם ח): "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי". משיב לו יעקב: "למצא חן בעיני אדני".

כששומע זאת עשו הוא מגיב: "יש לי רב... יהי לך אשר לך", ורש"י מפרש: "כאן הודה לו על הברכות".

כל הענין כולו תמוה ביותר: במשך שלושים וארבע שנה זועם עשו על יעקב ומתכנן לנקום בו באופן הגרוע ביותר.

מלבד ענין גזלת הברכות, נוטר עשו עוד 'חשבון' ישן עם יעקב על שנטל ממנו את הבכורה בהיותו בן חמש עשרה. מהספור על הבכורה על הברכות עברו ארבעים ושמונה שנה. ארבע עשרה שנה שהה יעקב בישיבת שם ועבר ויוד עשרים שנה בבית לבן אם כך, הרי אלו שמונים ושתיים עשרה שנים שחיו יעקב אצל לבן כעס וטינה!

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

במקום להיות עבד לעבדים - ובכלל זה עבד ליצרו ומאוייו - נהיה בכלל "עבדך מלך, כמלך!" (שבועות מז ע"ב).

אברהם אבינו היה לעבד ה', וזכה לחיים שהם מעין עולם הבא (בבא בתרא ז' ע"א). אליעזר היה לעבדו, ונכנס עמו לגן עדנו, ולקבלת רבותינו נכנס לגן העדן בחייו (ילקוט שמעוני בראשית כד!) וברירה זו נצבת בפני כל אדם -

זכה אדם והוא בגן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" הוא מקיים בלימוד התורה ושמירת מצוותיה. לא זכה, מגרש הוא עצמו מן העדן, ואת ה"לעבדה ולשמרה" מקיים הוא בגזרת "בזעת אפיק תאכל לחם", ובעצבון יאכלנה כל ימי חייו, כפליים כיוולדה רחמנא לצלן!.

למזנו שאם אין נוטלים סחורה, טוענים אבני משא... (הגדת)

שאלה המתעוררת בפסוקים נוגעת לדבריו של עשו ליעקב. יעקב אבינו שולח מנחה לעשו, והנה הוא רואה את עשו בא, הוא חוצה את העם שאותו לשניים, מעמיד את הילדים כל אחד במקומו, ומתקרב לעבר אחיו עשו.

המפגש המתואר בפסוקים מתחיל בין יעקב ועשו (שם ד): "וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צווארו וישקוה ויבכו". לאחר מכן מתבונן עשו ורואה את הנשים ואת הילדים אשר שייכים ליעקב. אז שואל עשו (שם ח): "מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי". משיב לו יעקב: "למצא חן בעיני אדני".

